

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง ลิขิตศัพท์น่ารู้

ครูผู้สอน

ครูแรมเดือน

บุญชู

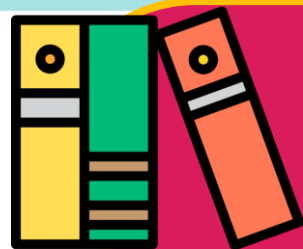
ครูรุ่งพิรุณ

เขื่อนรอบ

ลิขิตศัพทน์่ารู้

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายลักษณะของคำพ้องแต่ละประเภทได้
๒. แยกแยะคำพ้องแต่ละประเภทได้
๓. สื่อสารโดยใช้คำได้หลากหลาย

ชวนคิด พินิจสาร

“ให้นักเรียนดูข้อความต่อไปนี้”

“ย่า : ไ้หนูเฝ้าบ้านย่าจะไปตลาด

หลาน : ย่าไปทำไม

ย่า : ไปซื้อยาฆ่าหนู

หลาน : หนูไปด้วย

ย่า : หนูจะไปทำไม

หลาน : ไปซื้อยาฆ่าหญ้า

ย่า : ???”

ชวนคิด พินิจสาร

“จากข้อความข้างต้น
เป็นอย่างไร”

คำพ้อง

คำพ้อง คือ คำที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน มีดังนี้

คำพ้องเสียง คือ ออกเสียงเหมือนกัน

คำพ้องรูป คือ เขียนเหมือนกัน

คำพ้องรูป - พ้องเสียง คือ เขียนและออกเสียงเหมือนกัน

และ คำพ้องความ คือ คำที่มีความหมายเหมือนกัน

คำพ้องรูป

คำพ้องรูป มีลักษณะ ดังนี้

๑. เขียนเหมือนกัน
๒. อ่านออกเสียงต่างกัน
๓. ความหมายต่างกัน

ตัวอย่างคำพ้องรูป

กริ

อ่านว่า (๑) กริ

หมายถึง

หัวกึ่ง

กริ

อ่านว่า (๒) กะ-ริ

หมายถึง

ข้าง

ตัวอย่างคำพ้องรูป

ปักเป้า

อ่านว่า

(๑)

ปัก-กะ-เป้า

หมายถึง

ชื่อปลาอย่างหนึ่ง

ปักเป้า

อ่านว่า

(๒)

ปัก-เป้า

หมายถึง

ชื่อวาชนิตหนึ่งมีหางยาว

คำพ้องเสียง

คำพ้องเสียง มีลักษณะ ดังนี้

๑. อ่านออกเสียงเหมือนกัน
๒. เขียนต่างกัน
๓. ความหมายต่างกัน

ตัวอย่างคำพ้องเสียง

กาญจน์

กานท์

การ

การณ์

ทองคำ

บทกลอน

งาน, ฐานะ

เหตุ, เค้ามูล

เมืองกาญจน์

กลอนกานท์

ทำการใหญ่ต้องรอบคอบ

เหตุการณ์, แผลงการณ์

ตัวอย่างคำฟ้องเสียง

กาล

เวลา, คราว, ครั้ง, ฤดูกาล, ตลอดกาล

กาฬ

๑. ดำ, รอยดำหรือรอยแดงที่ผุด กาฬโรค

ตามร่างกายคนป่วยหรือคนตาย

๒. ความตาย พระกาฬ

ตัวอย่างคำพ้องเสียง

จันท์	ดูร้าย น้ำจันท์ หมายถึง เหล้า
จัน	ชื่อพรรณไม้ ผลจันสุกมีสีเหลืองมีกลิ่นหอม กินได้, เครื่องหมายดอกจัน
จันทน์	ชื่อพรรณไม้หอมมีหลายชนิด จันทน์กะพ้อ, จันทน์แดง ใช้ทำยาและเครื่องปรุงเครื่องหอมจันทน์เทศ

ตัวอย่างคำฟ้องเสียง

จันทร์

พระจันทร์, วันลำดับที่ ๒ ของสัปดาห์
จันทร์คราส, จันทร์คติ , วันจันทร์

คำพ้องรูป - พ้องเสียง

คำพ้องรูป - พ้องเสียง มีลักษณะ ดังนี้

๑. อ่านออกเสียงเหมือนกัน
๒. เขียนเหมือนกัน
๓. ความหมายต่างกัน

ตัวอย่างคำพ้องรูป - พ้องเสียง

กั้น อ่านว่า กั้น หมายถึง (๑) โคนให้เสมอกัน

(๒) ฉั่น, ซ้ำพเจ้า

ชัน อ่านว่า ชัน หมายถึง (๑) ทำให้ตึง

(๒) นำหัวเราะ

ตัวอย่างคำฟ้องรูป - ฟ้องเสียง

เขา อ่านว่า เขา หมายถึง (๑) เนินที่นูนสูงขึ้นไป

(๒) สิ่งที่ยกออกมาจากหัวสัตว์ มีลักษณะแข็ง

บน อ่านว่า บน หมายถึง (๑) ขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วย

แล้วสัญญาว่าจะให้สิ่งตอบแทน

(๒) เบื้องสูง ตรงข้ามกับเบื้องล่าง

ตัวอย่างคำพ้องความหมาย

ดอกไม้

บุปผา

บุษบา

บุษบง

บุหงา

บุหงัน

ผกา

มาลี

มาลย์

ตัวอย่างคำพ้องความหมาย

ดวงจันทร์

จันทร์รา จันทร์เจ้า ศศิธร โสสม แชน

เดือน ศศิ บุหลัน นิตากร รัชนิกร

ตัวอย่างคำพ้องความหมาย

ม้า

สินธพ อัศวะ อาชาไนย มโนมัย

พาชี ไหย แสะ อาชา

ลงมือทำ จดจำได้

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔ - ๕ คน ให้ศึกษา
ใบความรู้เรื่องคำพ้อง คล้องใจ จากนั้นนักเรียนทำใบงาน
คำพ้อง คล้องใจ หาคำพ้องที่ปรากฏในวรรณคดี
เรื่องโคลงโลกนิติ พร้อมบอกว่าเป็นคำพ้องชนิดใด
เมื่อเสร็จแล้วให้ตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ใบความรู้ “คำพ้อง คล้องใจ”

ใบความรู้ เรื่อง คำพ้อง คล้องใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง นำชื่นชม นำเชิดชู
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ลิขิตศัพท์น่ารู้
รายวิชา ภาษาไทย ๒ รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำพ้อง คือ คำที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน ในภาษาไทยมีคำพ้องเสียง คือ ออกเสียงเหมือนกัน คำพ้องรูป คือ เขียนเหมือนกัน คำพ้องรูป-พ้องเสียง คือ เขียนและออกเสียงเหมือนกัน และ คำพ้องความ คือ คำที่มีความหมายเหมือนกัน

คำพ้องรูป มีลักษณะ ดังนี้

๑. เขียนเหมือนกัน
๒. อ่านออกเสียงต่างกัน
๓. ความหมายต่างกัน

ตัวอย่างคำพ้องรูป

เสมา อ่านว่า (๑) สะ-เหมา หมายถึง
(๒) เส-มา หมายถึง

ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่ง
รูปเครื่องหมายบอกเขตโบสถ์สำหรับ
ภิกษุทำสังฆกรรม

กรี อ่านว่า (๑) กุรี หมายถึง
(๒) กะ-รี หมายถึง

หัวกุ้ง
ข้าง

ปีกเป่า อ่านว่า (๑) ปีก-กะ-เป่า หมายถึง
(๒) ปีก-เป่า หมายถึง

ชื่อปลาอย่างหนึ่ง
ชื่อว่าชนิดหนึ่งมีหางยาว

แหน อ่านว่า (๑) แหฺน หมายถึง
(๒) แหฺน หมายถึง

ชื่อพืชชนิดหนึ่ง
หวง ล้อม รักษา เฝ้าระวัง

สระ อ่านว่า (๑) สะ หมายถึง
(๒) สะ-หฺระ หมายถึง
(๓) สะ-ระ หมายถึง

อ่างน้ำขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นเองหรือคนขุด
ตัวอักษรจำพวกหนึ่ง
เสียง (ทั่วไป)

ใบความรู้ “คำพ้อง คล้องใจ”

ใบความรู้ เรื่อง คำพ้อง คล้องใจ (พ้องเสียง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง นำชื่นชม นำเชิดชู
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ลิขิตศัพท์น่ารู้
รายวิชา ภาษาไทย ๒ รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำพ้อง คือ คำที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน ในภาษาไทยมีคำพ้องเสียง คือ ออกเสียงเหมือนกัน **คำพ้องรูป** คือ เขียนเหมือนกัน **คำพ้องรูป-พ้องเสียง** คือ เขียนและออกเสียงเหมือนกัน และ **คำพ้องความ** คือ คำที่มีความหมายเหมือนกัน

คำพ้องเสียง มีลักษณะ ดังนี้

๑. อ่านออกเสียงเหมือนกัน
๒. เขียนต่างกัน
๓. ความหมายต่างกัน

ตัวอย่างคำพ้องเสียง

กาญจน์	ทองคำ	เมืองกาญจน์
กานท์	บทกลอน	กลอนกานท์
การ	งาน, อูระ	ทำการใหญ่ต้องรอบคอบ
การณ	เหตุ, เค้ามูล	เหตุการณ, แกลงการณ สังเกตการณ
กาล	เวลา, คราว, ครั้ง	ฤดูกาล, ตลอดกาล
ภาพ	๑. ต้า, รอยต้าหรือรอยแดงที่ผุดตามร่างกายคนป่วยหรือคนตาย ๒. ความตาย	ภาพโรค พระภาพ
จันท์	ตุ๋ราย	น้ำจันท์ หมายถึง เหล้า
จัน	ชื่อพรรณไม้	ผลจันสุกมีสีเหลืองมีกลิ่นหอม กินได้, เครื่องหมายคอกจัน
จันท์น	ชื่อพรรณไม้หอมมีหลายชนิด ใช้ทำยาและเครื่องปรุงเครื่องหอม	จันท์นกะพ้อ, จันท์นแดง จันท์นเทศ
จันทร์	พระจันทร์, วันลำดับที่ ๒ ของสัปดาห์	จันทรคราส, จันทรคติ วันจันทร์

ใบความรู้ “คำพ้อง คล้องใจ”

ใบความรู้ เรื่อง คำพ้อง คล้องใจ (พ้องรูป-พ้องเสียง)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง นำชื่นชม นำเชิดชู

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ลิขิตศัพท์น่ารู้

รายวิชา ภาษาไทย ๒ รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำพ้อง คือ คำที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน ในภาษาไทยมีคำพ้องเสียง คือ ออกเสียงเหมือนกัน **คำพ้องรูป** คือ เขียนเหมือนกัน **คำพ้องรูป-พ้องเสียง** คือ เขียนและออกเสียงเหมือนกัน และ **คำพ้องความ** คือ คำที่มีความหมายเหมือนกัน

คำพ้องรูป-พ้องเสียง มีลักษณะ ดังนี้

๑. อ่านออกเสียงเหมือนกัน
๒. เขียนเหมือนกัน
๓. ความหมายต่างกัน

ตัวอย่างคำพ้องรูป-พ้องเสียง

กัน	อ่านว่า	กัน	หมายถึง	(๑) โคนให้เสมอกัน (๒) ฉันท, ข้าพเจ้า
ชัน	อ่านว่า	ชัน	หมายถึง	(๑) ทำให้ตั้ง (๒) นำหัวเราะ
แกะ	อ่านว่า	แกะ	หมายถึง	(๑) ชื่อสัตว์ 4 เท้าประเภทหนึ่ง (๒) เอาเล็บมือค่อยๆ แคะให้หลุดออก
เขา	อ่านว่า	เขา	หมายถึง	(๑) เนินที่บนสูงขึ้นไป (๒) สิ่งที่ยื่นออกมาจากหัวสัตว์ มีลักษณะแข็ง
บน	อ่านว่า	บน	หมายถึง	(๑) ขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วยแล้วสัญญาว่าจะให้สิ่งตอบแทน (๒) เบื้องสูง ตรงข้ามกับเบื้องล่าง

ใบความรู้ “คำพ้อง คล้องใจ”

ใบความรู้ เรื่อง คำพ้อง คล้องใจ (พ้องความหมาย)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง นำชื่นชม นำเชิดชู
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ลิขิตศัพท์นำรู้
รายวิชา ภาษาไทย ๒ รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำพ้อง คือ คำที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน ในภาษาไทยมีคำพ้องเสียง คือ ออกเสียงเหมือนกัน
คำพ้องรูป คือ เขียนเหมือนกัน คำพ้องรูป-พ้องเสียง คือ เขียนและออกเสียงเหมือนกัน และ คำพ้องความ
คือ คำที่มีความหมายเหมือนกัน

คำพ้องรูป-พ้องเสียง มีลักษณะ ดังนี้

๑. อ่านออกเสียงต่างกัน
๒. เขียนสะกดต่างกัน
๓. ความหมายเหมือนกัน (สิ่งเดียวกัน)

ตัวอย่างคำพ้องความหมาย

ดอกไม้

บุปผา บุขบา บุขบง บุหงา บุหังง ผกา มาลี มาลย์

ดวงจันทร์

จันทร์หา จันทร์เจ้า ศศิธร โสม แซ
เดือน ศศิ บุหลัน โสม นิศากร รัชนิกร

ม้า

สินธพ อัศวะ อาชาไนย มโนมัย พาศี
ไทย อัศว และ มโนมัย อาชา

ใบงาน

“คำพ้อง คล้องใจ”

ใบงาน เรื่อง คำพ้อง คล้องใจ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง นำชื่นชม นำเชิดชู
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง ลิขิตศัพท์นำรู้
รายวิชา ภาษาไทย ๒ รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามลงในช่องที่กำหนดให้ครบถ้วน

- คำพ้อง หมายถึง.....
- คำพ้องแบ่งเป็น.....ประเภท ได้แก่
 - ๒.๑..... หมายถึง.....
 - ๒.๒..... หมายถึง.....
 - ๒.๓..... หมายถึง.....
 - ๒.๔..... หมายถึง.....

๓. ให้นักเรียนหาคำพ้องจากวรรณคดีเรื่อง โคลงโลกนิติ พร้อมแยกประเภทให้ถูกต้อง

คำพ้อง.....	คำพ้อง.....	คำพ้อง.....	คำพ้อง.....

๔. การเรียนรู้เรื่องคำพ้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้อย่างไร

.....

.....

.....

ชื่อ-นามสกุล..... ชั้น..... เลขที่.....

ชวนคิดช่วงท้าย

ทำไมภาษาไทยจึงมีคำพ้องอยู่มาก

คำไหนใช้ถูก

อาณา

อาษา

อาชา

น. ม้า.

ม้าท่องเที่ยว ณ หัวหิน : นายธีรุต ฉำทรัพย์

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔> สืบค้นเมื่อ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๕

บทเรียนครึ่งต่อไป

สรรพวิเคราะห์ (๑)

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

